

November nieuwsbrief

nBeste leensters, leners en andere belangstellenden,

Ruim 35 jaar na de oprichting van de vrouwenbibliotheek in Utrecht blijkt dat schrijvende vrouwen nog steeds extra aandacht behoeven om volwaardig mee te tellen in schrijversland. Om die reden richtten *Renate Dorrestein, Anja Meulenbelt, Caroline van Tuyl* en *Elly de Waard* destijds de **Anna Bijns Stichting** op, genoemd naar de refreïndichteres en lerares uit Antwerpen. De stichting stelde de *Anna Bijns Prijs* in, een prijs voor de bekroning van een Nederlandstalig schrijfster. De prijs werd van 1985 tot 2014 tweejaarlijks afwisselend toegekend aan proza en poëzie en was een oeuvreprijs waarbij het oeuvre zowel in stijl, vorm, aanpak als in thematiek uiting moest geven aan de realiteit en de verbeeldingswereld van vrouwen. Van 2005 tot 2014 was het een titelprijs met als hoofddoelstelling aandacht voor Nederlandstalige literatuur van vrouwen. Meer info: <https://www.tzum.info/2016/04/nieuws-anna-bijns-prijs-verdwijnt/>

Die aandacht (b)lijkt nog steeds nodig. Begin oktober werd de actualiseerde Nederlandstalige literaire canon bekend, waarin vrouwelijke auteurs in vergelijking met 2002 aan een opmars bezig zijn en vaker genoemd worden als 'ten onrechte vergeten', maar toch slechts een kwart van de genoemde schrijvers vormen. Het valt dus niet mee met de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen in de literatuur.

Toen in 2019 het CPNB 'alweer' geen vrouw had kunnen vinden om het boekenweekgeschenk te schrijven, terwijl het boekenweekthema 'De moeder, de vrouw' was, ontstond opnieuw een groep schrijfsters op, **Fixdit**. Het schrijverscollectief wil niet alleen bewustzijn creëren (als je de wereld nooit door de ogen van vrouwen ziet, ontbreekt een belangrijk perspectief), maar ze wil ook het seksisme 'fixen' door oplossingen aan te dragen. Zo is er een podcastreeks waarin Annelies Verbeke en Jannah Loontjes (vergeten) vrouwelijke schrijvers 'wakker kussen'; verzorgen ze historische heruitgaven en is er nu een manifest. Fixdit wordt gevormd door *Yra van Dijk, Sanneke van Hassel, Rachida Lamrabet, Jannah Loontjens, Munganyende Hélène*

Christelle, Christine Otten, Gaea Schoeters, Shantie Singh, Fleur Speet, Manon Uphoff en *Annelies Verbeke*.

Een recent artikel uit de

Volkskrant: <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/fixdit-schreef-een-manifest-tegen-seksisme-in-de-letteren-die-gaten-in-de-geschiedenis-zijn-er-niet-per-ongeluk~b31bb232/>

*Op 3 november komt *Fixdit* naar boekhandel Savannah Bay (Utrecht) naar aanleiding van hun manifest **Optimistische Woede**. Marischka Verbeek gaat in gesprek met *Manon Uphoff, Christine Otten* en *Sanneke van Hassel*. Ze zullen vertellen over hun bijdrage aan het manifest en verdere plannen van het collectief. Welke vergeten schrijfsters verdienen herwaardering? Hoe ziet de ideale canon eruit? Hierover gaan de schrijfsters in gesprek met het publiek en met elkaar. Na afloop signeren zij manifesten en hun eigen werk.

Meer info: <https://www.savannahbay.nl/donderdag-3-november-fixdit-op-tournee/>

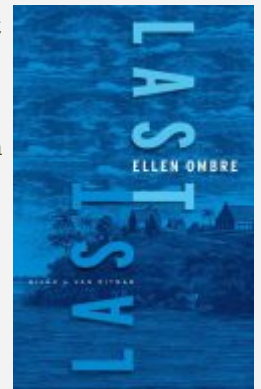
*Wat mooi aansluit bij vergeten schrijfsters die herwaardering verdienen: op 20 november organiseert literair theater Salon Saffier de lezing, **Amoene van Haersolte, een aristocrate in de letteren**, waarin een portret wordt geschetst van deze in Utrecht geboren winnares van de P.C. Hooft-prijs, in 2022 75 jaar geleden. Samen met Arthur van Schendel (die de prijs postuum kreeg) was zij de eerste die met deze Staatsprijs voor de Nederlandse Letterkunde geëerd werd. Ze kreeg de onderscheiding voor haar verhalenbundel *Sophia in de Koestraat* (1946) en omdat ze de eerste was staat ook te boek als de eerste vrouw die de prijs ontving. Amoene's werk wordt gekenmerkt door een zeer scherp waarnemingsvermogen, ironie en een heel eigen toon en stijl. Als buitenbeentje in de literatuur is zij na haar dood geheel in de vergetelheid geraakt.

Meer info:

Onlangs uitgebrachte titels

Eerst een paar Nederlandse romans

- *Ellen Ombre* heeft jarenlang gewerkt aan haar nieuwe roman **Last**. Daarin groeit de leergierige Lot op in het Suriname van de late jaren vijftig. In navolging van haar vader raakt ze in de ban van de 17e-eeuwse Jodensavanne, waar door relaties tussen de Sefardische plantagehouders en hun uit Afrika afkomstige slaven een bijzondere bevolkingsgroep ontstond: de zogenaamde 'Negerjoden'. Na jaren in Nederland keert Lot als volwassene terug om het onderzoek van haar inmiddels overleden vader naar het begin van het Surinaamse Jodendom voort te zetten. Net als Lot is Ellen Ombre mogelijk verwant aan de stichters van de Jodensavanne. En net als Lots vader zocht ze jarenlang haast obsessief - en veelal tevergeefs - naar nieuwe feiten over het vroege Surinaamse Jodendom.

- Voor haar tweede roman sprak *Inge Schilperoord* uitgebreid met jihadisten. Wat zochten zij in het

kalifaat? Ze wilde laten zien dat de islam ook heel mooi kan zijn. Dat de schrijfster ook forensisch psychologe is, vind je terug in **Het licht in de stad**. Wanneer de 16-jarige Sophie door een ongeval haar vader verliest, is ze eenzaam en gaat ze op zoek naar antwoorden. Haar vader verdedigde als strafrechtadvocaat jonge moslimextremisten. Hun geweld, zei hij, heeft niets te maken met hun religie. Maar waarmee dan wel? Sophie stort zich op een werkstuk over jihadisme. Ook raakt ze bevriend met haar Afghaanse en islamitische klasgenote Zala. Betoverd door de geheimzinnige schoonheid van Zala's geloof, doet het steeds meer pijn dat er voor haar geen God is. Sophies zoektocht naar waar ze thuishoort maakt dat ze niet alleen haar vader, maar ook zichzelf in een ander daglicht gaat zien. Voelt ze zich het meest verwant met Zala, of toch met Isra, haar vaders ex-cliente die zich aansloot bij IS?

- **Engel en kinnari** is na *Lichter dan ik* een volgende roman van *Dido Michielsen* over Nederlands Indië. Nu gaat het over de uitgehuwelijkte Louisa die wil weten wie haar biologische moeder is. Haar omgeving beweert echter dat haar afkomst er niet toe doet. Waarschijnlijk was haar moeder een njai, de concubine van een Hollander. Louisa mag van geluk spreken dat ze een erkende Indo-Europese is en tot de koloniale bovenlaag van Nederlands-Indië behoort. Maar wanneer ze in de spiegel kijkt, ziet ze iets heel anders. Door veel te lezen probeert Louisa te ontsnappen aan haar huisvrouwenbestaan. Haar vriendschap met een buurvrouw van Chinese afkomst en haar Javaanse secretaris geeft haar de vleugels van de kinnari, de mythische liefdesgodin. Eindelijk durft ze haar eigen keuzes te maken. Ook al moet ze vooral haar zieke man en haar pleegmoeder verzorgen, ze gaat alsnog op zoek naar

haar moeder om te ontdekken wie zijzelf nu eigenlijk is: een westerse engel of een oosterse kinnari.

– **Zielland** van Désanne van Brederode beschrijft een alternatief leven van Joseph Goebbels, het propagandabrein dat Hitler groot maakte. Het verhaal speelt in de herfst van 1938. Goebbels verlaat zijn vrouw Magda, zijn kinderen én zijn hoge positie in dienst van de Führer, om met zijn grote liefde, de Tsjechische filmster Lída Baarová, aan een nieuw leven te beginnen in Japan – waar hij de eerste tijd stropdassen wil gaan verkopen. In deze voor hem vreemde omgeving houdt hij een dagboek bij, dat vooral een reis door zijn eigen ziel zal blijken. Bijna elke dag nemen zijn inzichten toe, mede dankzij Lída. In het ondoordringelijke Japan voelen ze zich meer thuis bij elkaar dan bij de Duitsers. Maar wat nu als er onverwacht een aanbod komt, een herkansing?

Vertaalde romans, deels politiek of historisch, maar ook innerlijke bespiegelingen

– A.M. Homes was eerder deze maand te gast bij SPUI25, het academisch-culturele podium van Amsterdam, voor een lezing aan de hand van thema's uit haar nieuwe roman **De openbaring**. Daarin vraagt zij zich af: hoe schrijft een auteur fictie ten tijde van tumultueuze politieke en sociale polarisatie? In *De openbaring*, houdt Big Guy van zijn gezin, van zijn geld en van zijn land. De uitslag van de verkiezingen in 2008 is een grote schok voor hem. Uit woede en frustratie verzamelt hij een groep gelijkgestemde mannen om zich heen om zijn versie van de Amerikaanse droom weer in ere te herstellen. Ondertussen valt zijn gezinsleven in scherven. De roman is een hilarisch portret van een gezin dat niet meer wil liegen, in een wereld waarin de gevestigde orde alles op alles zet om verandering en vooruitgang tegen te houden.

– Nino Haratischwili is een Georgisch roman- en toneelschrijfster en theaterregisseur die tegenwoordig in Berlijn woont en werkt. In haar familie-epos *Het achtste leven* beschreef ze de geschiedenis van haar geboorteland. Haar nieuwe, eveneens lijvige, roman **Het schaarse licht** speelt zich af in de hoofdstad Tbilisi. Daar groeien vier bevriende vrouwen op in de jaren tachtig en negentig. Ze maken ruzie en ze verzoenen zich, een wordt beroemd en een ander heel succesvol. Tientallen jaren later ontmoeten ze elkaar weer tijdens een fototentoonstelling in Brussel waar ook foto's uit hun jeugd hangen. Ze zijn nog met z'n drieën. *Het schaarse licht* is “een wondermooi en aangrijpend verhaal over een verloren land en een verloren generatie, over een revolutie die zijn eigen kinderen opvoert en over de onvoorwaardelijke vriendschap tussen vrouwen die zelfs de dood weerstaat.” Op zaterdag 5 november is Nino Haratischwili te gast op het Crossing Border festival in Den Haag.

– In haar thuisland Noorwegen zegt men over Kjersti Annesdatter Skomsvold dat er ‘weinig hedendaagse Noorse schrijvers die zulke hypnotiserende en speelse beelden gebruiken als zij’. Eerder is van haar vertaald *Hoe harder ik loop, hoe kleiner ik ben* (zie recensie: <https://vrouwenbibliotheek.nl/2016/01/20/hoe-harder-ik-loop-hoe-kleiner-ik-ben-door-kjersti-annesdatter-skomsvold/>). Haar nieuwe roman **Heden ik, morgen gij** gaat over een man die thuis aan de keukentafel als vertaler en elke avond een vaste wandeling in de buurt van het kerkhof maakt. Hij heeft een rijk innerlijk leven, maar verder gebeurt er bijna niets. Volgens zijn moeder stierf Peters vader toen hij klein was. Hij heeft er geen herinneringen aan, alleen een groot gevoel van gemis en wrok, omdat zijn moeder hem verbood in de slaapkamer te komen waar zijn zieke vader lag.

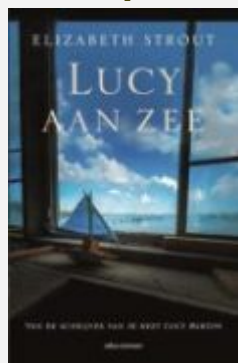
– De Zweedse Elin Cullhed raakte geobsedeerd door het leven en werk van Sylvia Plath toen zij zich in een soortgelijke situatie bevond: moeder van meerdere jonge kinderen, echtgenote van een andere schrijver, worstelend met het vinden van ruimte en tijd voor haar eigen werk. Ze verwerkte dit gegeven in haar roman **Euforie**: Sylvia Plath is zwanger van haar tweede kind en hoopvol door de belofte van het nieuwe avontuur waaraan zij en Ted Hughes zijn begonnen: een oude pastorie ver van de vuiligheid van de grote stad renoveren, een gezin grootbrengen in een koninkrijk van henzelf. Voordat de baby's kwamen, was Ted in alles haar partner; ze waren twee intellectuelen die door het leven stormden en eruit haalden wat ze wilden. Maar nu verdwijnt Ted gemakkelijk naar zijn schrijfstudio of zijn minnares in Londen terwijl Sylvia wordt achtergelaten. Ze wil zo graag schrijven, liefhebben, leven, en haar stempel drukken op de wereld.

- Ook in Zweden leidt de aanwezigheid van wolven tot flinke discussies. In **Wolvenkoorts** van Kerstin Ekman komt dit terug wanneer buiten het jachtseizoen een wolf wordt gedood. De wolf wordt door de oudere, voormalige boswachter Ulf Norrstig 'Hoogepoot' genoemd. Ulf volgt zijn spoor en hij kijkt recht in de ogen van het indrukwekkende beest in de verte. Het oogcontact raakt hem diep en zet hem aan het denken over het leven, zijn huwelijk en de beslissingen die hij nam. Zo wordt de roman een verhaal over de relatie tussen mens en natuur in een kleine dorpsgemeenschap in het hoge noorden van Zweden, over ouder worden en wat het betekent mens te zijn. Kerstin Ekman wordt gezien als de 'grande dame' van de Zweedse literatuur, en werd begin jaren '90 vooral bekend door haar indrukwekkende thriller *Zwart water*.

- *Mathilde* was het eerste deel van de trilogie *Het land van de anderen*. Het verhaal is gebaseerd op schrijfster Leïla Slimani's eigen familiegeschiedenis, met een oma uit de Elzas, een opa uit Marokko, en een moeder die opgroeide op het arme boerenbedrijf van haar ouders maar toch de eerste vrouwelijke gynaecoloog van Marokko werd. **Kijk ons dansen** is deel 2. Het is 1968 in Marokko en Amine heeft zijn dorre terrein omgevormd tot een bloeiend boerenbedrijf. Hij en zijn vrouw Mathilde behoren nu tot een nieuwe bourgeoisie. Maar hun zoon Selim heeft helemaal geen zin om de boerderij over te nemen en vlucht naar het hippieparadijs Essouira. Dochter Aïsha wordt gynaecologe en trouwt met een idealistische economiestudent. Ze geloven in een maakbare toekomst, maar dan raakt het land in de greep van een steeds strengere regime.

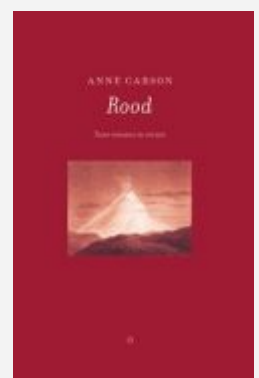
- In **Onze vrouwen diep in de zee** van Julia Armfield heeft Miri maandenlang gewacht op de terugkeer van haar vrouw Leah. De diepzeemissie waar Leah onderdeel van uitmaakte was uitgedraaid op een catastrofe: veel langer dan gepland zat Leah met haar twee collega's vast in een onderzeeër op de bodem van de zee. Wanneer Leah dan eindelijk weer thuis is, hoopt Miri dat ze het normale leven samen weer op kunnen pakken, maar Leah lijkt te zijn veranderd. Wat er precies met haar en haar collega's gebeurd is weet Miri niet, maar wat het ook is dat Leah heeft meegemaakt, gezien en gevoeld daar in die diepte; ze draagt het ook nu, op land en in hun eigen huis nog met zich mee. Terugkeren naar hun gewone leven lukt niet meer. Miri voelt haar geliefde bij zich wegglijpen. Herinneringen aan hun vroegere leven, de kleine momenten die ze met elkaar deelden, dringen zich aan haar op en doen haar al te meer beseffen wat ze aan het verliezen is.

- De drijvende kracht achter haar schrijverschap, vertelde Elizabeth Strout een jaar geleden in *The New York Times*, was een simpele: 'Proberen erachter te komen hoe het voelt om iemand anders te zijn.' Voor de vierde keer kruipt ze in haar nieuwe roman **Lucy aan zee** in de huid van Lucy Barton die door haar ex-man meegenomen naar een huis aan de kust van Maine in de eerste dagen van de coronapandemie, losgerukt uit haar ordelijke schrijversleventje in Manhattan. Haar ex-man, met wie ze nog vaak contact heeft, neemt haar op sleeptouw naar een klein stadje in Maine. De daaropvolgende maanden zijn Lucy en William ondanks het ingewikkelde verleden dat ze delen op elkaar aangewezen, in een huisje aan de kolkende, grauwe zee, terwijl de wereld ten onder lijkt te gaan.

Een drietal oude, vertaalde klassiekers

- Anne Carson is Canadees, geeft al 40 jaar les in klassieke talen en creatief schrijven op verschillende universiteiten en is bij ons relatief onbekend. In **Rood** zijn twee van haar belangrijkste werken samen gevoegd. Het eerste, *Autobiografie van Rood* uit 1998, is in 2000 vertaald verschenen en gaat over over de onstuimige liefde tussen het jongetje Gerion en Herakles. *Rood Doc* uit 2013 is nu voor het eerst vertaald en vertelt het vervolg van hun avonturen in een heel andere stijl en met andere namen. *Rood* is zowel roman als poëzie, zowel een onconventionele herschepping van een oude Griekse mythe als een volstrekt origineel coming-of-ageverhaal dat zich in het heden afspeelt, zeer erotisch en even boosaardig als de Griekse mythen. Anne Carson plaatst Homerus in een deeltjesversneller om in de versplintering van oude betekenissen een spiegelbeeld van onze huidige tijd te schetsen

– De Italiaanse schrijfster *Sibilla Aleramo* schreef haar eerste boek ***Een vrouw*** in 1906 op 30-jarige leeftijd. De sterk autobiografische roman is een mijlpaal in de Europese feministische literatuur, en recent opnieuw uitgegeven (Schwob-serie). Geschreven zonder schaamte en zijn tijd ver vooruit is het een indringend relaas over huwelijk en moederschap. Na haar zorgeloze kindertijd in een kustplaats in Italië ontdekt de naamloze vertelster de werkelijkheid van het leven van een vrouw in Italië aan het begin van de 20e eeuw. Wanneer ze de overeenkomsten begint te herkennen tussen haar eigen leven en de levens van haar moeder en de vrouwen om haar heen, raakt ze ervan overtuigd dat ze aan haar lot moet ontsnappen.

– En alleen al vanwege de titel: ***Mannen en andere tegenvallers*** speelt zich af in Stockholm, begin 1900. Vier jonge vrouwen wonen samen in een klein

appartement. Terwijl familieleden en vrienden trouwen en kinderen krijgen, werken zij fulltime op kantoor. Daar worden ze slecht betaald en proberen ze de seksuele intimidatie van hun mannelijke collega's te verdragen. 's Avonds ontmoeten de vrouwen elkaar thuis, waar ze met veel humor het hoofd bieden aan het alledaagse onrecht, en dromen van een betere, gelijkwaardiger toekomst. *Elin Wägner* schreef deze debuutroman in 1908 op jonge leeftijd en putte uit haar eigen ervaringen. Ze was getuige van stakingen, worstelde met de loonkloof en schreef als journaliste over vrouwenemancipatie en burgerrechten. Ze speelde een rol in de beweging voor vrouwenkiesrecht in Zweden en werd verkozen tot lid van de Zweedse Academie.

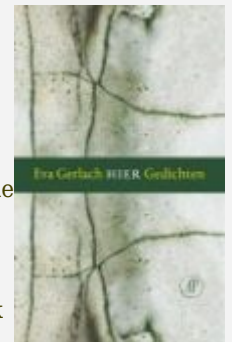

Ook nog verschenen:

- ***Het gouden uur*** van *Wytske Versteeg*
- ***Hine*** van *Lotte Kok*
- ***Tussen zwarte vlinders*** van *Fellicita Vos*
- ***De val*** van *Sarah Moss*
- ***Over de schreef*** van *Louise Kennedy*
- ***Dochters van Kiev*** van *Erin Litteken*
- ***De waarheid zal me bevrijden*** van *Alejandra Ortiz*
- ***Niet mijn lichaam*** van *Hedwig Selles*

Poëzie

– ***Hier*** is waar je bent; waar, hoe, wanneer ook. Schaduw en plaats, vast en los, ziekte, oorlog; aarde, lucht, water en vuur; dood en liefde: een reis om het lichaam in 47 gedichten in de nieuwe bundel van *Eva Gerlach*.

– ***Aan tafels*** van *Joke van Leeuwen* is één ononderbroken gedicht over de sporen die mensen in dingen achterlaten, en over het ouder zijn in de jongste jaren. Maar *Aan tafels* is óók beeld: de bundel wordt gesierd door stoelen die als vluchtelingen een nieuw thuis zoeken. Tafels zijn uitgelezen plaatsen van samenkomst, maar laten ook de lege plekken zien van wie gemist wordt. Van overledenen of van wie op een andere manier vertrokken is, voor wie zijn tafel een schuilplaats was en heeft moeten vluchten.

– ***Koleka Putuma*** is een Zuid-Afrikaanse queer dichter en theatermaker. In haar tweede bundel ***Hullo Bu-Bye Koko Come In*** ontwikkelt ze de thema's uit haar eerste bundel, *Collectief Geheugenverlies*, verder. Het gaat over de positie van een jonge zwarte en lesbische Zuid-Afrikaanse vrouw in een land dat nog nabloedt na eeuwen kolonisering en driekwart eeuw Apartheid. Daarnaast pleit ze voor de herontdekking en opwaardering van de Afrikaanse talen en cultuur en is ze bijzonder scherp voor niet-zwarten, die ondanks alles hun vooroordelen niet kunnen wegstoppen, maar ook voor zwarten die zich door de bling bling van de westerse entertainmentcultuur laten verblinden.

Verhalen

- **De kat die bleef** van *Hiro Arikawa* is een verhalenbundel met zeven verhalen waarin de kat centraal staat: 'Een kat is geluk op pootjes.' De verhalen gaan over de wonderbaarlijke relatie tussen mens en kat, en de troost en warmte die beiden uit die relatie putten. In het titelverhaal hoort cyperse kat Ko-ta over een legende: katten die twintig jaar oud worden, worden onsterfelijke nekomata. Ko-ta wil graag voor altijd bij zijn baasje Hiromi blijven en hij zet alles op alles om een nekomata te worden en zo over hem te kunnen blijven waken.

Non-fictie

- *Iris Murdoch, Elizabeth Anscombe, Mary Midgley en Philippa Foot* studeerden filosofie aan de prestigieuze universiteit van Oxford tijdens de Tweede Wereldoorlog, toen veel van hun mannelijke medestudenten en docenten waren opgeroepen om te vechten. Ze vormen **Het kwartet** van vier vrouwelijke filosofen over wie *Clare Mac Cumhaill en Rachael Wiseman* een biografie schreven. Ze veranderden de wereld van de filosofie en vormden een nieuwe traditie. Ze deelden niet alleen ideeën met elkaar deelden maar ook huizen, sofa's, schoenen en zelfs geliefden. In de wanorde van de oorlog en van de jaren daarna schiepen de vriendinnen een manier van ethisch denken die ons vandaag de dag nog steeds veel heeft te bieden. Wat is vrijheid? Wat is waarheid? Wat is menselijke goedheid?

- In **De omwenteling**, met de ondertitel **of de eeuw van de vrouw** beschrijft *Suzanna Jansen* de achtergrond in Nederland van de man-vrouw verhoudingen in deze tijd. Ze doet dat aan de hand van persoonlijke verhalen en reconstrueert het leven van haar eigen moeder Betsy, kijkend naar de afgelopen honderd jaar vanuit het perspectief van de vrouw. Betsy is geboren in 1922, het jaar waarin vrouwen voor het eerst mochten stemmen. Toch telden ze amper mee: ze waren dienstbaar, kregen minder loon, werden op hun trouwdag ontslagen en waren bij wet handelingsonbekwaam. Honderd jaar later heeft haar dochter meer rechten en is haar wereld groter dan de huiskamer. Wat is er in de tussentijd gebeurd en hoeveel strijd heeft het (huis)vrouwen gekost om zich daaraan te ontworstelen?

- In **Vraauwlu. Groninger vrouwen in de geschiedenis** zetten *Iris van den Brand* en *Sanne Meijer* Groninger vrouwen op het voetstuk dat ze verdienen, nadat hun rol veelal onderbelicht is gebleven. Het gaat om vrouwen die pionierden in de muziek, de wetenschap, de kunst, de politiek of het activisme - en niet zonder uitdagingen. Hun geschiedenis wordt levendig gepresenteerd: wandel- en fietsroutes voeren langs locaties die een belangrijke rol speelden in het leven van vrouwen uit de provincie Groninger. Het overzichtswerk is bedoeld voor een zo breed mogelijk publiek: voor vrouwen en mannen, voor jong en oud, voor kenners maar dus ook voor iedereen die geïnteresseerd is.

- Duizenden jaren lang hebben twee vrouwen de schuld gekregen van de val van een machtige beschaving - Troje. Als prinsessen van Sparta hebben Helena en Klytemnestra niets anders gekend dan luxe en overvloed. Als meisjes worden ze gescheiden en uitgehuwelijkt aan de legendarische buitenlandse koningen Agamemnon en Menelaos. Hun plicht is de erfgenamen te baren die de maatschappij eist en de zachtmoedige, onderdanige koninginnen te zijn die hun mannen verwachten. Maar wanneer de verwaarlozing, wreedheid en ambitie van hun echtgenoten hen te veel wordt, komen ze in verzet tegen de beperkingen die hun worden opgelegd. **Dochters van Sparta** van *Claire Heywood* is een hervertelling van het beleg van Troje vanuit het perspectief van de twee meest verguisde vrouwen uit de mythologie.

- *Nuala O'Connor* heeft een biografie geschreven over Nora Barnacle, **Nora, vrouw en muze van James Joyce**. Nora ontmoet als 20-jarig kamermeisje in Dublin James Joyce. Ze voelt zich onmiddellijk tot hem aangetrokken, en hij merkt verrast op hoe ongedwongen en vrij ze is in zijn gezelschap. Al snel zijn ze aan elkaar verknocht. Nora is bereid alles op te geven voor haar Jim: ondanks zijn weigering om te trouwen stapte ze met hem op de boot, op zoek naar een nieuw bestaan buiten Ierland.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten:

- Op 5 november houdt het **Ida Gerhardtgenootschap** haar jaarlijkse *Symposium* in de Centrumkerk in Bilthoven, de plaats waar dichteres, classica en vertaalster Ida Gerhardt (1905-1997) bij Kees Boeke aan de Werkplaats Kindergemeenschap de gymnasiumafdeling oprichtte en lerares klassieke talen was.

(<https://historischekringdebilt.nl/wp-content/uploads/DBG-Ida-Gerhardt-en-de-Werkplaats.pdf>). Ze woonde er met haar levensgezellin Marie van der Zeyde. Tijdens het symposium zullen een aantal lezingen gegeven worden rond verschillende aspecten van het werk van Ida Gerhardt. Het Ida Gerhardtgenootschap geeft ook het **Schriftuur Jaarboek** uit, een publicatie met bijdrage en artikelen rond de dichteres.

Meer info: <https://idagerhardtgenootschap.nl/activiteiten/>

- Bazarow.com is een boekenwebsite die lezen wil stimuleren en zeker van boeken die elders nauwelijks aandacht krijgen.

Je kunt er terecht voor kritische beschouwingen over 'alle' soorten boeken; nieuwe én oudere boeken, fictie én non-fictie. Sinds dit voorjaar maken ze maandelijks een boekenprogramma in de Centrale Bibliotheek in Utrecht. Op 9 november zijn daar te gast Wytske Versteeg die over haar nieuwe roman **Het gouden uur** komt

vertellen en Marilse Eerkens met wie ze praten over haar boek *Als ze maar gelukkig worden: wat willen we bereiken met de opvoeding van onze kinderen?*

Meer info: <https://www.bibliotheekutrecht.nl/agenda/volwassenen/alle-activiteiten-volwassenen/bazarow-live-01122.html>

- *Nederland Leest* is een evenement ter bevordering van het lezen van boeken, georganiseerd door het CPNB. Het is de bedoeling dat er een discussie op gang komt over een bepaald boek. Tijdens de maand november wordt dat boek weggegeven in openbare bibliotheken, waar het gratis kan worden afgehaald. Dit jaar is dat **Mevrouw mijn moeder** van Yvonne Keuls. Zelf komt de inmiddels 90-jarige schrijfster op 27 november naar de Centrale bibliotheek in Utrecht met een speciale toneelbewerking van *Mevrouw mijn moeder*. Daarin vertolkt ze zelf alle rollen.

Meer info:

<https://www.bibliotheekutrecht.nl/agenda/volwassenen/alle-activiteiten-volwassenen/bazarow-live-091122.html>

- **Carlijn Kingma** is een kunstenaar, architecte en cartografe. Ze is vooral bekend om haar architectonische pentekeningen van utopieën en complexe systemen in onze samenleving die zij zelf omschrijft als

kaarten. Met metaforische denkwerelden ontrafelt ze onzichtbare structuren in onze echte wereld en gaat op zoek naar alternatieven. Haar kaarten over het geldstelsel sluiten aan op een rijke historie in de cartografie. In Rijksmuseum Twenthe is t/m 29 januari de tentoonstelling **Het waterwerk van ons geld** te zien. Centraal staan de vragen: 'Wie maakt ons geld? Waar stroomt het naartoe? En waarom werkt ons financieel systeem niet voor iedereen?' Met behulp van de metafoer 'geld als water' brengt ze de wereld van het grote geld tot leven en loodst ze de kijker door een landschap van onzichtbare geldstromen en verborgen krachten: een ontdekkingsreis naar de

rol van geld in onze samenleving. Er blijkt een lange traditie van kunstenaars die aandacht vragen voor de invloed van geld en bankieren op onze samenleving. Ook van hen is werk te zien.

Meer info: <https://www.rijksmuseumtwenthe.nl/content/3113/nl/carlijn-kingma-het-waterwerk-van-ons-geld>

- Op 8 november speelt in TivoliVredenburg *They have waited long enough*. Drie vrouwelijke componisten (Annelies van Parys, Aftab Darvishi en Calliope Tsoupanaki) trekken zich het lot aan van drie vrouwen in de marge van de Griekse mythologie. Ze belichten nieuwe invalshoeken en details. Is Medea een wraakzuchtig monster of een moeder verteerd door compassie? Is Circe een kwaadaardige heks of een grootse heldin? En hoe weerloos was dat wachten van Penelope eigenlijk? De Britse Natalie Haynes (van *De kruik van Pandora*) voert het woord namens de drie personages. Sopraan Katharine Dain zingt hen tot leven in een intense samenspraak met klarinet, duduk en qanun, en het Ragazze kwartet, een strijkkwartet met vier vrouwen.

Meer

info: <https://www.tivolivredenburg.nl/agenda/they-have-waited-long-enough-08-11-2022/>

- Tijdens de novemberaflevering van de Atria Boekenclub wordt *Dat zou jij nooit toelaten* van schrijfster, journaliste en feministe Tessel ten Zwaaghe besproken. Daarin deelt zij haar verhaal over hoe zij in 2018 ontsnapte aan haar gewelddadige vriend. Na zich lang geschaamd te hebben voor haar ervaring met partnergeweld, is haar doel nu om intiem geweld bespreekbaar te maken. In dit boek doet Tessel niet alleen haar eigen verhaal, ze biedt ook de informatie die anderen nodig hebben om partnergeweld te voorkomen, herkennen en doorbreken. Op 14 november.

Meer info: <https://atria.nl/agenda/atria-boekenclub-over-dat-zou-jij-nooit-toelaten-van-tessel-ten-zwaaghe/>

Bibliotheeknieuws:

- In november zal de bibliotheek open zijn op de aangegeven tijden. Iedereen die wil komen rondkijken en/of boeken lenen en terugbrengen is van harte welkom.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

De zijkant van de filosofie van Alina D'Haese en Frank Meester, *Engel en Kinnari* van Dido Michielsens, *Het recht op seks* van Amia Srinivasan, *De Nee club* van Lida Babcock e.a., *Maria Magdalena* - catalogus Catharijneconvent

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd:

- <https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/10/23/het-leugenachtige-leven-van-volwassenen-door-elena-ferrante/>

- <https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/10/25/liefde-in-kleur-door-bolu-babalola/>

De leenbijdrage voor 2022 is opnieuw vastgesteld op € 26,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Vanaf september is dat € 12,50. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken.

We hebben een **nieuw banknummer NL18 RABO 0366 0430 05** ten name van *Stichting Es Scent ovv naam en 'leenbijdrage 2022'*. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek, met een startbedrag van € 5,- per kalenderjaar.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden en veel recensies, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Marjolein Datema

Utrecht, 31 oktober 2022